

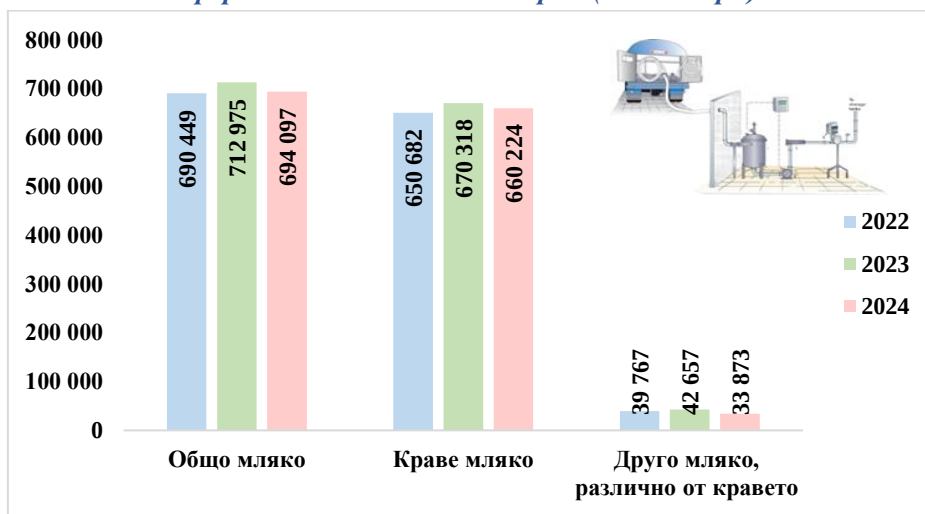


Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 година

През 2024 г. 235 млекопреработвателни предприятия са анкетирани и са предоставили данни за преработеното от тях мляко и произведените млечни продукти. В тях е преработено 694 млн. литра сурово мляко (вкл. доставено от държави членки на ЕС и внос от трети страни). Основен дял (95.1%) заема кравето мляко, което е с 1.5% по-малко спрямо 2023 г. През 2024 г. овчето мляко заема второ място по преработено количество (с дял от 3.0%) и е с 23.8% по-малко. Козето мляко заема 1.4% от преработеното мляко и е с 13.3% по-малко спрямо 2023 г. Преработеното биволско мляко и смес заема 0.5% от общото мляко, като се отчита намаление с 19.6%.

Графика 1

Количество преработено мляко в България (хил. литри)



Източник: Министерство на земеделието и храните (МЗХ), отдел „Агροстатистика“, „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Таблица 1

Декларирани количества преработено мляко през 2022, 2023 и 2024 година, вкл. доставено от държави членки на ЕС и внос от трети страни							
Вид на млякото	2022 г.		2023 г.		2024 г.		Изменение 2024/2023 (%)
	Количество (хил. литри)	Дял от преработеното мляко (%)	Количество (хил. литри)	Дял от преработеното мляко (%)	Количество (хил. литри)	Дял от преработеното мляко (%)	
Краве	650 682	94.4%	670 318	94.0%	660 224	95.1%	-1.5%
Овче	24 295	3.4%	27 265	3.8%	20 781	3.0%	-23.8%
Козе	11 365	1.6%	11 473	1.7%	9 943	1.4%	-13.3%
Биволско, смес и сметана	4 107	0.6%	3 919	0.5%	3 149	0.5%	-19.6%
Общо:	690 449	100%	712 975	100%	694 097	100%	-2.6%

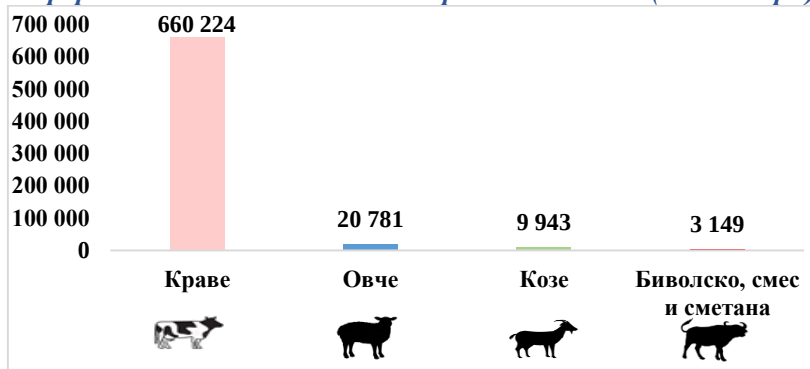
Източник: МЗХ, отдел „Агροстатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

През 2024 г. по данни, предоставени от млекопреработвателните предприятия, в производството на млечни продукти, освен посочените в Таблица 1 са вложени допълнително и 1 453 тона концентрирано мляко, 6 116 тона мляко и сметана на прах, 331 тона млечен концентрат* и 2 151 тона други продукти (сметана, закваска, суроватка). Преработените количества сурово мляко, доставени от държави членки на ЕС или внесени от трети страни, са над 44.2 хил. тона общо. Вложените суровини с немлечен произход (мазнини и/или протеини) са 4 881 тона.

* млечен концентрат – суровина, получена чрез концентриране на млечен протеин чрез ултрафилтрация на мляко, частично обезмаслено мляко или обезмаслено мляко.

Графика 2

Преработено мляко по видове през 2024 година (хил. литри)



Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“, „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Таблица 2

Юридически статут на млекопреработвателните предприятия през 2024 година			
Юридически статут	Брой	Количество преработено мляко, вкл. доставено от държави членки на ЕС и внос от трети страни (хил. литри)	Дял от общото количество преработено мляко
Еднолични търговци	29	22 520	3.3%
Търговски дружества	198	669 294	96.4%
Други	8	2 283	0.3%
Общо:	235	694 097	100%

Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

През 2024 г. броят на млекопреработвателните предприятия, които са извършвали дейност и са предоставили информация (Таблица 2) се запазва спрямо 2023 г. Едноличните търговци преработват 3.3% от млякото през изследваната година, а Търговските дружества – 96.4% от общо преработеното мляко.

Таблица 3

Средно съдържание на млечни мазнини и млечни белтъчини в суровото мляко, постъпило за преработка през 2024 г.		
Вид мляко	Съдържание на мазнини	Съдържание на белтъчини
Краве мляко	3.75%	3.26%
Овче мляко	6.50%	5.18%
Козе мляко	3.61%	3.27%
Биволско мляко	6.29%	4.49%

Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Към 31.12.2024 г. в анкетираните и предоставили информация 235 млекопреработвателни предприятия са заети 7 413 служители и работници, което е около 1% по-малко спрямо заетите през 2023 г. Най-голям е броят на заетите лица в областите: Пловдив, Силистра, Разград, Сливен и Габрово, а най-малко в Русе, Кюстендил, Перник, Монтана и Плевен.

През 2024 г. общата стойност (без ДДС) на реализираните продукти от млекопреработвателните предприятия е 1.293 млрд. лева, което е с 3% по-малко спрямо 2023 г.

Таблица 4

Преработено мляко с произход от страната по райони (NUTS 2) през 2023 и 2024 г. (хил. литри)					
Статистически райони	2023 г.		2024 г.		Изменение общо мляко 2024/2023
	Общо мляко	в т.ч. краве	Общо мляко	в т.ч. краве	
Северозападен	54 437	51 061	50 633	47 239	-7.0%
Северен централен	173 962	168 664	164 738	161 446	-5.3%
Североизточен	61 095	53 739	58 523	51 469	-4.2%
Югоизточен	100 051	91 391	141 886	135 254	41.8%
Югозападен	45 921	43 856	42 464	40 636	-7.5%
Южен централен	238 233	224 755	191 617	179 970	-19.6%
България	673 699	633 466	649 861	616 013	-3.5%

Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Таблица 5

Производство на млечни продукти в България през 2023 и 2024 г. според вида на млякото и брой на производителите, осъществявали производство през 2024 г.							
Крайни продукти, предназначени за консумация		Производство 2023 г.	Производство 2024 г.			Изменение на количеството 2024/2023	
		Количество	Количество	Дял на всеки продукт от групата продукти (%)	Брой производители		Средно производство
Течно пакетирано мляко (хил. литри)		64 447	68 622	100%	57	1 204	6.5%
Сметана – прясна или заквасена (тона)		2 301	2 804	100%	32	88	21.9%
Натурално заквасено мляко – (тона)	от краве мляко	150 684	157 846	99%	127	1 243	4.8%
	от овче и смесено мляко	2 437	688	0.4%	25	28	-71.8%
	от биволско мляко	317	243	0.2%	14	17	-23.3%
	от козе мляко	490	574	0.4%	10	57	17.1%
	Общо:	153 928	159 351	100%	129	1 235	3.5%
Ароматизирани заквасени млека (с или без добавки), млечни десерти и напитки на млечна основа (тона)		9 569	8 392	100%	20	420	-12.3%
Сирена (тона)	От краве мляко	87 218	82 172	90.0%	205	401	-5.8%
	От овче мляко	6 297	4 970	5.5%	65	76	-21.1%
	От биволско и смесено мляко	3 377	2 850	3.1%	51	56	-15.6%
	От козе мляко	1 412	1 307	1.4%	48	27	-7.4%
	Общо:	98 304	91 299	100%	213	429	-7.1%
Топени и пушени сирена (тона)		1 605	1 352	100%	25	54	-15.8%

Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Графика 3

Производство на сирена според вида мляко (тонове)



Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млечопеработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Графика 4

Производство на основни млечни продукти в България (тонове)



Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млечопеработвателните предприятия в България през 2024 г.“

През 2024 г. производството на заквасено натурално мляко се увеличава с 3.5% спрямо 2023 г. до 159 351 тона. Увеличение се отчита при заквасените млека от краве и козе мляко. Значително е намалено произведеното натурално кисело мляко от овче и смесено мляко – 71.8%. Най-голям дял заема заквасеното краве мляко – 99.0%, следвано от овче и смесено – 0.4% и козе мляко – 0.4%.

Ароматизираните заквасени млека (с или без добавки и др.) са 8 392 тона – с 12.3% по-малко спрямо 2023 г.

Наблюдава се леко намаление на производството на сирена със 7.1% спрямо 2023 г. Сирената, произведени от краве мляко, заемат най-голям дял – 90.0%, следвани от сирената, произведени от овче мляко – 5.5% (Таблица 5). Произведените сирена от биволско и смесено мляко намалява през 2024 г. с 15.6% и заемат 3.1%.

Производство на основни млечни продукти в България по статистически райони (NUTS 2)

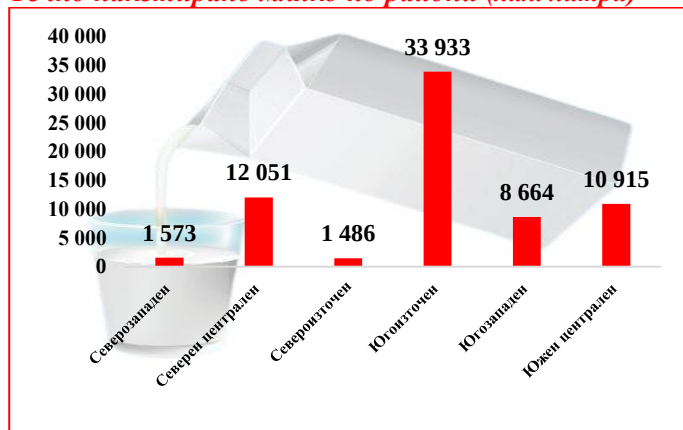
Таблица 6

Производство на основни млечни продукти през 2024 година по статистически райони (NUTS 2)							
Продукти	Северо-западен район	Северен централен район	Северо-източен район	Юго-източен район	Юго-западен район	Южен централен район	България
Течно пакетирано мляко (хил. литри)	1 573	12 051	1 486	33 933	8 664	10 915	68 622
Натурално заквасено мляко – (тона)	12 836	52 517	8 121	21 608	17 984	46 285	159 351
Бяло саламурено сирене (тона)	4 986	22 257	8 827	4 728	2 898	15 820	59 516
Кашкавал (тона)	1 612	4 232	611	3 977	638	11 568	22 638

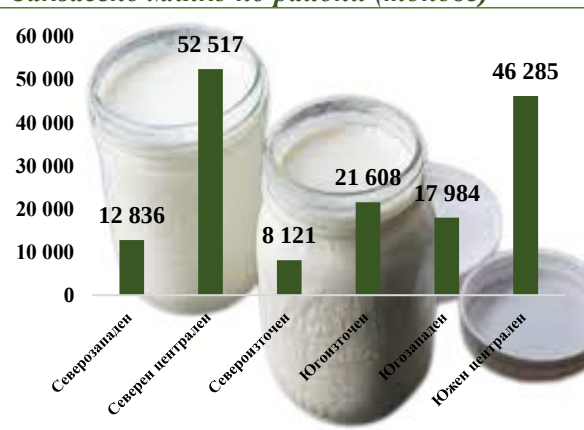
Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млечопеработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Производството на течно пакетирано мляко през 2024 година (графика 5) е най-високо в Югоизточния район, като делът на този район спрямо общото производство е 49.4%. В Северния централен район се отчита и най-високо производство на заквасено мляко с дял от 33.0%, както и на бяло саламурено сирене – 37.4% от общото производство на национално ниво.

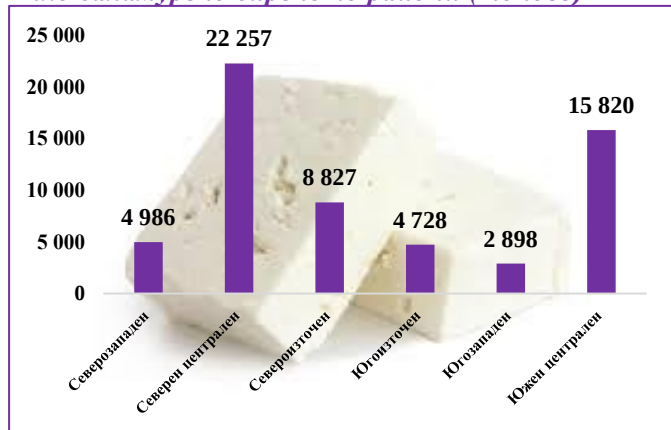
Производството на кашкавал е най-високо в Южния централен район – 51.1% от цялото произведено количество.

Графика 5**Течно пакетирано мляко по райони (хил. литри)**

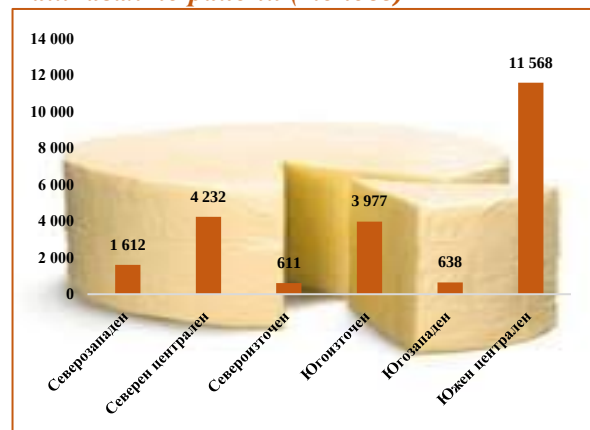
Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Графика 6**Заквасено мляко по райони (тонове)**

Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Графика 7**Бяло саламурено сирене по райони (тонове)**

Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

Графика 8**Кашкавал по райони (тонове)**

Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“

През 2024 г. са произведени 159 351 тона заквасени млека, 68 млн. литра течни пакетирани млека, 59 516 тона бели саламурени сирена и 22 638 тона кашкавал.

Наблюдава се увеличение с 6.5% спрямо 2023 г. на произведеното пакетирано прясно мляко за пиене, като пълномасленото мляко за пиене е с 63.0% повече. През 2024 г. най-голям е дялът на пълномасленото мляко за пиене – 51.4%, а най-малък на обезмасленото мляко за пиене – 1.5% (Таблица 7).

Намалението на произведените количества кашкавал през 2024 г. е с 14.0% спрямо 2023 г. Производството на кашкавал от краве мляко е с 10.0% по-малко спрямо 2023 г. Най-голямо е намалението при произведения кашкавал от овче мляко намалява със 74.5%. Най-голям дял от общо произведения кашкавал е за кашкавала произведен от краве мляко – 97.7%.

Бялото саламурено сирене намалява спрямо през 2024 г. с 2 815 тона или с 4.5%. Най-голям дял (86.9%) заема бялото саламурено сирене, произведено от краве мляко. Бялото саламурено сирене, произведено от мляко различно от кравето и овчето, бележи спад от 11.9%. Производството на саламурено сирене с вложени растителни мазнини се увеличава с 0.9% през 2024 година.

Производството на топени и пушени сирена е с 15.8% по-малко през 2024 г. Другите видове сирена (меко сирене, синьо сирене и др.) се увеличават (+11.4%). Наблюдава се значително увеличение на произведените други продукти от мляко. Отчетеното увеличение е с 8 843 тона.

Производството на сметана през 2024 г. е с увеличение от 21.9%, достигайки до 2 804 тона. Произведените млечни мазнини се увеличават с 3.6% спрямо 2023 г. (979 тона).

Таблица 7

Сравнение на производството на основни крайни продукти от млекопреработвателните предприятия през 2023 и 2024 г.					
Крайни продукти, предназначени за консумация		Производство 2023 г.	Производство 2024 г.		Изменение 2024/2023
		Количество	Количество	Дял на всеки продукт от групата продукти (%)	
Течно пакетирано мляко (хил. литри)	Пълномаслено	21 661	35 301	51.4%	63.0%
	Полумаслено	40 950	32 292	47.1%	-21.1%
	Обезмаслено	1 836	1 029	1.5%	-44.0%
	Общо:	64 447	68 622	100.0%	6.5%
Сметана – прясна или заквасена (тона)	Общо:	2 301	2 804	100.0%	21.9%
Натурално заквасено мляко (тона)	Пълномаслено или полумаслено	135 072	137 029	87.7%	1.4%
	Обезмаслено	2 103	3 498	2.2%	66.3%
	За пиене	16 753	18 824	11.8%	12.4%
	Общо:	153 928	159 351	100.0%	3.5%
Млечни мазнини (тона)	Общо:	945	979	100.0%	3.6%
Бяло саламурено сирене (тона)	От краве мляко	53 641	51 690	86.9%	-3.6%
	в т.ч. с добавена растителна мазнина	12 219	12 329	20.7%	0.9%
	От овче мляко	4 899	4 485	7.5%	-8.5%
	От други млека	3 791	3 341	5.6%	-11.9%
	Общо:	62 331	59 516	100%	-4.5%
Кашкавал (тона)	От краве мляко	24 558	22 111	97.7%	-10.0%
	От овче мляко	1 301	332	1.5%	-74.5%
	От други млека	449	195	0.9%	-56.6%
	Общо:	26 308	22 638	100.0%	-14.0%
Пресни сирена (вкл. извара) (тона)	Общо:	6 281	5 378	100.0%	-14.4%
Други сирена (тона)	Общо:	3 383	3 767	100.0%	11.4%
Топени и пушени сирена (тона)	Общо:	1 605	1 352	100.0%	-15.8%
Други продукти (тона)	Общо:	565	с	100.0%	с

Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“, анкета „Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2024 г.“,

с – конфиденциални данни

Производство и реализация на мляко в България

Таблица 8

Производство и реализация на мляко в България през 2024 година (хил. литри)		
Вид реализация	Общо мляко	в т.ч. краве
Преработено в предприятията	649 861	616 013
Директни продажби, собствена консумация и друга употреба в стопанствата	120 659	71 571
Общо добито мляко:	770 520	687 584

Източник: МЗХ, отдел „Агостатистика“

Регистрираните земеделски стопани и млекопреработвателни предприятия по Наредба № 26/2010 за специфичните изисквания за директни доставки на малки количества суровини и храни от животински произход са реализирали продажби на общо 54 768 хил. литра сурово или преработено мляко, от което 43 876 хил. литра краве мляко (80.1%) и 6 307 хил. литра овче мляко (11.5%). Продаденото сурово мляко директно на потребителите е 32 763 хил. литра, а преработеното мляко в стопанствата – 22 004 хил. литра. Произведени са 2 206 тона бяло саламурено сирене, 460 тона кашкавал, 2 988 тона кисели млека, 3 796 тона пастъризирано прясно мляко и други млечни продукти.

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Цел и предназначение – Целта на анкетата е да се определи броят на млекопреработвателните предприятия, да се събере информация за количеството на постъпилото за преработка сурово мляко по видове, за количеството и вида на постъпилите и вложени в производството междинни продукти, за произведените крайни млечни продукти, юридическия статут и броя на лицата, наети по трудов договор в отделните предприятия, за количеството на продадените продукти и стойността на продажбите. Информацията от изследването се използва за изготвяне на анализи и програми в сектора. Тя се предоставя на Министерството на земеделието и храните (МЗХ), Националния статистически институт (НСИ), научни и браншови организации, Евростат, ФАО и др. и служи за вземане на управленски решения при провеждане на аграрната политика на национално и общностно равнище.

Нормативна уредба:

- Наредба за статистическите изследвания, провеждани в свиневъдството, говедовъдството, биволовъдството, овцевъдството, козевъдството и в производството на месо, мляко и млечни продукти приета с ПМС № 301 от 6.11.2006 г., обн. ДВ, бр. 93 от 17.11.2006 г.;
- Директива 96/16/ЕО на Съвета от 19 март 1996 година относно статистическите изследвания на млякото и млечните продукти;
- Решение 97/80/ЕО на Комисията относно въвеждане на разпоредби за прилагането на Директива 96/16/ЕО на Съвета относно статистическите изследвания на млякото и млечните продукти;
- Регламент (ЕИО) 3924/91 относно установяване на статистическо изследване на промишлената продукция на Общността (PRODCOM).

Източници на информация – Анкетата се реализира от експертите по агростатистика от 28-те областни дирекции „Земеделие” към Министерството на земеделието и храните, които провеждат интервю с управителя на млекопреработвателното предприятие или упълномощено от него лице и попълват статистически въпросник за изследваните характеристики в сектора или получават данните чрез изпратен по електронна поща попълнен от млекопреработвателното предприятие въпросник. Над половината от предприятията попълват исканата информация онлайн (52.0%), като за целта им е осигурен достъп чрез парола до информационната система за агростатистика.

Изследвани статистически показатели:

1. Количество постъпило мляко за преработка, количество постъпили междинни продукти, , количество произведени крайни продукти, количество продадени крайни продукти, стойност на продажбите без ДДС;
2. Юридически статут на предприятията и брой на лицата, наети на трудов договор в предприятието;
3. Основни показатели за млякото и млечните продукти – количество преработено мляко по вид (литри), съдържание на мастни вещества и белтъчини (%), произведени количества млечни продукти (литри, килограми), продадени количества млечни продукти (литри, килограми), стойност (лева);

Обхват – Анкетират се всички млекопреработвателни предприятия на територията на страната. Списъкът на предприятията е изготвен от отдел „Агростатистика” при Министерството на земеделието и храните, като са използвани проведените анкети за дейността на млекопреработвателните предприятия през последните години и регистърът на БАБХ. Анкетират се всички предприятия, регистрирани с млекопреработвателна дейност през годината. Всяка година се включват новосъздадени млекопреработвателни предприятия, информация за които се получава от регистъра на БАБХ. Организацията и контролът на анкетата се извършва от отдел „Агростатистика” към Главна дирекция „Земеделие и регионална политика“ на МЗХ.

Конфиденциалност – Националните правила за определяне на конфиденциалността са дефинирани в Закона за статистиката. Съгласно чл. 25 не могат да се разгласяват или предоставят индивидуалните статистически данни, както и статистическа информация, която обобщава данните за по-малко от три статистически единици или за съвкупност, в която относителният дял на стойността на изучаван параметър на една единица е над 85 на сто от общата стойност на този параметър за всички единици от съвкупността. Индивидуалните данни, получени за целите на статистическото изследване, не могат да се ползват като доказателства пред органите на изпълнителната и съдебната власт.

Достъпност и прозрачност – Данните за дейността на млекопреработвателните предприятия през изследваните години са достъпни за потребителите на електронната страница на МЗХ:

[\(http://www.mzh.government.bg/bg/statistika-i-analizi/izsledvane-zhivotnovodstvo/danni/\)](http://www.mzh.government.bg/bg/statistika-i-analizi/izsledvane-zhivotnovodstvo/danni/),

съобразно установения срок в Националната статистическа програма. Основните резултати се публикуват в бюлетин от поредицата „Резултати и анализи“. Данните се публикуват в Статистическия справочник и Статистическия годишник на НСИ, предоставят се на Евростат. Допълнителна информация, извън публикуваната, за всички характеристики е достъпна и се осигурява при поискване при спазване на изискванията на Закона за статистиката.

Районите, цитирани в публикацията, са в съответствие с изискванията на общата класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана в Европейския съюз (NUTS 2), съгласно Регламент (ЕО) № 176/2008. Районите, които образуват ниво 2 (NUTS 2), са, както следва: **Северозападен** – Видин, Враца, Монтана, Ловеч и Плевен; **Северен централен** – Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра; **Североизточен** – Варна, Добрич, Търговище и Шумен; **Югоизточен** – Бургас, Сливен, Ямбол и Стара Загора; **Югозападен** – Благоевград, Кюстендил, Перник, София (столица) и София; **Южен централен** – Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково.

Публикацията е приключена редакционно на 23.06.2025 г.

Композиция и печат:

Министерство на земеделието и храните, отдел „Агростатистика“

За повече информация: Министерство на земеделието и храните, отдел „Агростатистика“

Е-mail: agrostat@mzh.government.bg

Интернет страница на Министерство на земеделието и храните – <http://www.mzh.government.bg>